

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд
на Ирина Кураш

на тема: *„Психически детерминанти на депресивността при
подрастващи“*,
представен за придобиване на образователна и научна степен „доктор“,
по професионално направление 3.2. Психология,
Докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“,
към Катедра „Психология“

на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“,
с научни ръководители

Проф. д.пс.н. Галя Герчева-Несторова
Доц. д-р Ваня Христова

Изготвил становището: доц. д-р Севджихан Ахмедова Еюбова
от Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“
(професионално направление 3.2. Психология /
Възрастова и педагогическа психология)

I. АКТУАЛНОСТ

Дисертационният труд на Ирина Кураш проучва депресивността на тийнейджърите като личностно свойство, акцентирайки върху психическите детерминанти на преодоляване на депресивността в юношеството. Високата честота на депресията в юношеството е предпоставка за влошено качество на живот, здраве и рисково поведение, което определя значимостта и актуалността на представената тема. Докторантката представя пълноценно научно проучване като въз основа на първоначалните емпирични данни предлага и програма за психопрофилактика, която включва във формиращ експеримент. Дисертацията е с научен и практико-приложен принос, описаните и апробирани в настоящото изследване комплекс от

психодиагностически методи и методики, авторска психокорекционна тренингова програма за преодоляване на депресивността при юноши и модел за психопрофилактика на депресивността в юношеска възраст могат да се прилагат от специалисти в социално-психологически служби, както и в системата на основното и средното образование за психокорекционна и психопрофилактична работа с ученици.

II. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд е в обем от 205 страници и съдържа увод, три глави, списък на използваната литература и приложения. Текстът съдържа 17 таблици и 15 графики. Списъкът на използваната литература включва 227 източника на руски и английски език. В *първата глава* и в част от *втората глава* на дисертацията е направен преглед на научната литература относно депресията при тийнеджърите и различни изследвания върху психологическите фактори за възникване и преодоляване на депресивността в юношеска възраст. Във *втората глава* са представени и емпирични данни, от които докторантката разработва личностни профили на подрастващите в контекста на определяне на склонността към депресивност. В проведеното изследване са установени следните личностни детерминанти на преодоляване на депресивността при тийнейджъри: психологически ресурси на личността; адаптивни способности; самоуважение; самоприемане; самочувствие; самоувереност и автосимпатия. Това позволява създаване на модел за психопрофилактична работа с юношите с цел превенция на депресивността, който модел подробно е представен в *третата глава* на дисертацията. След описа на литературата са представени приложения с използваният в изследването инструментариум и подробно описание на включените в тренинга за психопрофилактика упражнения.

III. НАУЧНИ И НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ

Основните приноси на дисертационният труд *„Психически детерминанти на депресивността при подрастващи“* могат да бъдат обобщени като:

1. Систематизирани са основните фактори, водещи до появата на депресивност в юношеска възраст.
2. Определени и анализирани са различните равнища на проява на депресивността в юношеска възраст.
3. На базата на експериментално изследване са конструирани личностни профили на юноши с прояви на различни нива на депресивност.
4. Систематизирани са основните фактори, насочени към преодоляването на депресивността в юношеска възраст.
5. Доказана е необходимостта и ефективността от психокорекционната, психотерапевтичната и консултативната работа с юношите с депресивни прояви.
6. Разработен и апробиран е модел за психопрофилактична работа с юношите с цел превенция на депресивността.

IV. ПРЕПОРЪКИ

Нямам препоръки и коментари към представеният дисертационен труд.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният дисертационен труд, авторефератът, свързаните с темата 5 научни публикации, анализът на значимостта и съдържащите се научно-приложни приноси ми дават основание да предложа на членовете на Уважаемото научно жури, на Ирина Кураш да бъде присъдена образователна и научна степен „доктор” по професионално направление 3.2. „Психология”, докторска програма „Педагогическа и възрастова психология”.

02.07.2022 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Севджихан Еюбова